

Mūšos tyrelio telmologinis draustinis

Mūšos tyrelis – vienas iš didesnių pelkynų Šiaurės Lietuvoje. Pietiniame pelkės pakraštyje Mūšos ištakos, todėl ir pelkė gavo upės vardą. Mūšos tyrelio telmologinis draustinis Žagarės regioniniame parke yra saugus prieglobstis daugeliui augalų ir gyvūnų rūšių.

Mūšos tyrelio telmologiniame draustinyje saugomą gamtinį kompleksą, kurio plotas 1676 ha, sudaro didelė aukštapelkė, tarpinio tipo pelkės, žemapelkė ir apypelkio šlapi miškai. Aukštapelkėje telkšo Miknaičių ežeras – didžiausias natūralus ežeras Joniškio r. savivaldybėje. Mažiau nei 6 ha likęs iš kadaise tyvuliavusio plataus poledynmečio ežero. Jo vandenis pasiglemžė Mūšos tyrelio šlapynė.

Ežerą juosia aukštapelkė, kurios didžiąją dalį sudaro gailiniai pušynai. Juos kiekvienas pažins iš tvyrančio svaigaus gailių kvapo. Aukštapelkės plynėje tarp kelių dešimčių nedidelių ežerokšnių paplitę baltosios saidros sąžalynai. Pietinėje pelkės dalyje plyti tarpinio tipo pelkių plotai, kuriems savitą vaizdą suteikia reti nendrių sąžalynai. Apypelkio miškuose veša šlapi ir klampūs juodalksnynai. Draustinyje esančių biotopų gausa sąlygoja didelę augalų ir gyvūnų įvairovę. Dalis iš jų reti ir saugomi ne tik Lietuvos, bet ir Europos mastu.

Per draustinį vingiuoja Mūšos tyrelio pažintinis takas. Juo eidami pamatysite Miknaičių ežerą, mitologinį Tyrelio akmenį, buvusią Lietuvos partizanų stovyklavietę ir daug kitų įdomybių.

Mūšos tyrelyje 2015 m. per pelkę nusidriekęs pažintinis takas iš karto pateko į Lietuvos rekordų knygą kaip ilgiausias pelkėje įrengtas lentų takas. 2019 m. pratęsto lentų tako ilgis – 5,7 km, visų tako atkarpų ilgis – 6,7 km.

Galimi maršrutai:

- iki Miknaičių ežero ir atgal – 1,2 km
- trumpasis ratas nekertant Mūšos upės – 6,0 km
- ilgasis ratas aplankant Tyrelio akmenį – 6,8 km

Pažintinio tako ratu, kad nesikirstų lankytojų srautai, judama prieš laikrodžio rodyklę. Eidami gamtos taku, stebėkite, kaip keičiasi augalų bendrijos. Raskite ir pažinkite tik aukštapelkėse augančius augalus.

Mūšos tyrelio pažintinis takas

Tako informaciniai stendai:

1. Tako pradžia ir pabaiga

Prieš žygi galite susipažinti su tako maršrutu ir užkasti pavėsinėje. Sugrįžę galėsite aptarti patirtus įspūdžius.

2. Geomorfologinės ypatybės

Pasitraukus ledynui Mūšos tyrelio vietoje tyvuliavo didelis ežeras, kuris ilgainiui užpelkėjo, susiformavo aukštapelkė, o joje – tik menkas buvusio ežero likutis – Miknaičių ežeras.

3. Mūšos tyrelio draustinis

Sovietmečiu aukštapelkėje buvo pradėta durpių gavybą. Tačiau sulaukus vietos žmonių kreipimosi 1988 m. įsteigtas draustinis.

4. Aukštapelkės formavimasis

Pelkėse dėl vandens pertekliaus nesiskaido apmirusios augalų liekanos ir kaupiasi durpių pavidalu. Pagal augalų mitybos sąlygas ir augaliją pelkės skirstomos į žemapelkes, aukštapelkes ir tarpinio tipo pelkes.

5. Paukščiai

Mūšos tyrelis yra viena iš svarbiausių migruojančių vandens ir pelkių paukščių poilsio ir mitybos vietų Šiaurės Lietuvoje.

6. Augalai

Aukštapelkėje auga menkos pušelės, kiminai, švyliai, viržiai, gailiai, spanguolės. Plynės properšose paplitę baltosios saidros sąžalynai.

7. Koplytėlė

Kada koplytėlė atsirado nežinoma. Tik žinoma, kad koplytėlę apie 1957–1960 m. atnaujino Tėvas Stanislovas (1918–2005), tuo metu kunigavęs Juodeikiuose. Dabartinė koplytėlė įkelta ir pašventinta 2019 m.

8. Žinduoliai

Mūšos tyrelis ir sunkiai praeinami apypelkio miškai suteikia prieglobstį daugeliui gyvūnų rūšių. Draustinyje aptinkami įprasti mūsų kraštui gyvūnai.

9. Tyrelio akmuo

Ant akmens matosi keli ženklai. Galime įžvelgti gyvūną simbolizuojančias figūras. Akmens viršuje esanti duobutė manoma buvo skirta kraujui.

10. Partizanų stovyklavietė

Tyrelio miške esanti Akmens sala 1945–1946 m. buvo laisvės kovotojų telkimo vieta. Čia buvo Genio kuopos partizanų štabas ir šešios žeminės.

11. Gamtinės buveinės

Mūšos tyrelio aukštapelkė ir apypelkio miškai patenka į buveinių apsaugai svarbią teritoriją „Mūšos tyrelio miškas“, kuri yra Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ dalis.

12. Vabzdžiai

Mūšos tyrelyje saugų prieglobstį randa retos vabzdžių rūšys. Dalis vabzdžių mitybiniais ryšiais susieti su aukštapelkių augalais: gailiais, vaivorais, tekšėmis, saulašarėmis.

Pažink Žiemgalą dviračiu

Lankstukas parengtas projekto LLI-264 Pažink Žiemgalą dviračiu. Projekto tikslas – paskatinti ekologinio turizmo plėtrą Žagarėje ir Tervetėje.

<https://arcg.is/vzKCu>

Žagarės regioninio parko direkcija
Tel. (8 426) 60 809
info@zagaresrp.lt

